

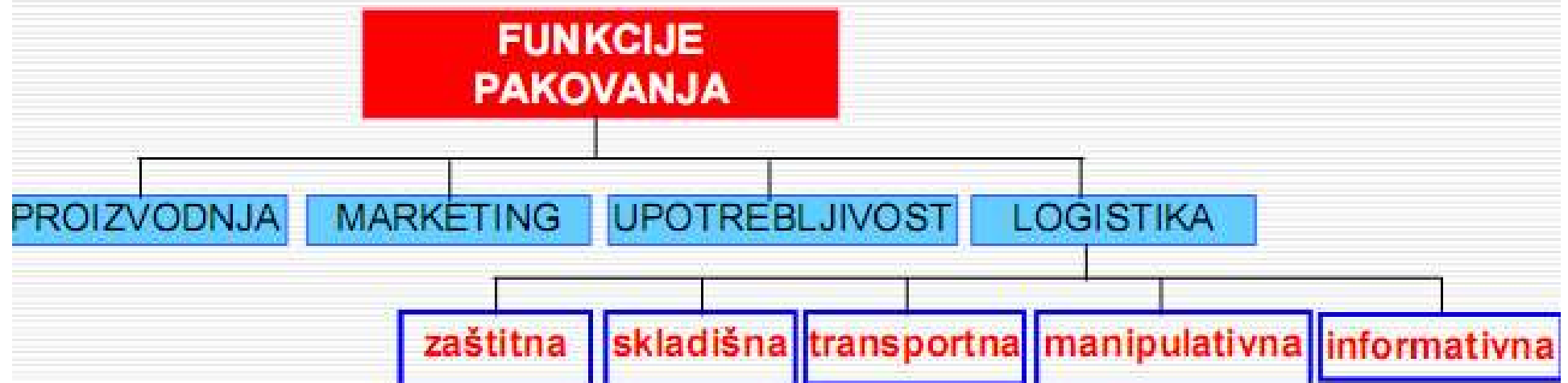
Fakultet za poslovni menadžment Bar

Predmet: Logistika

Drugo predavanje

Bar, april 2020. godine

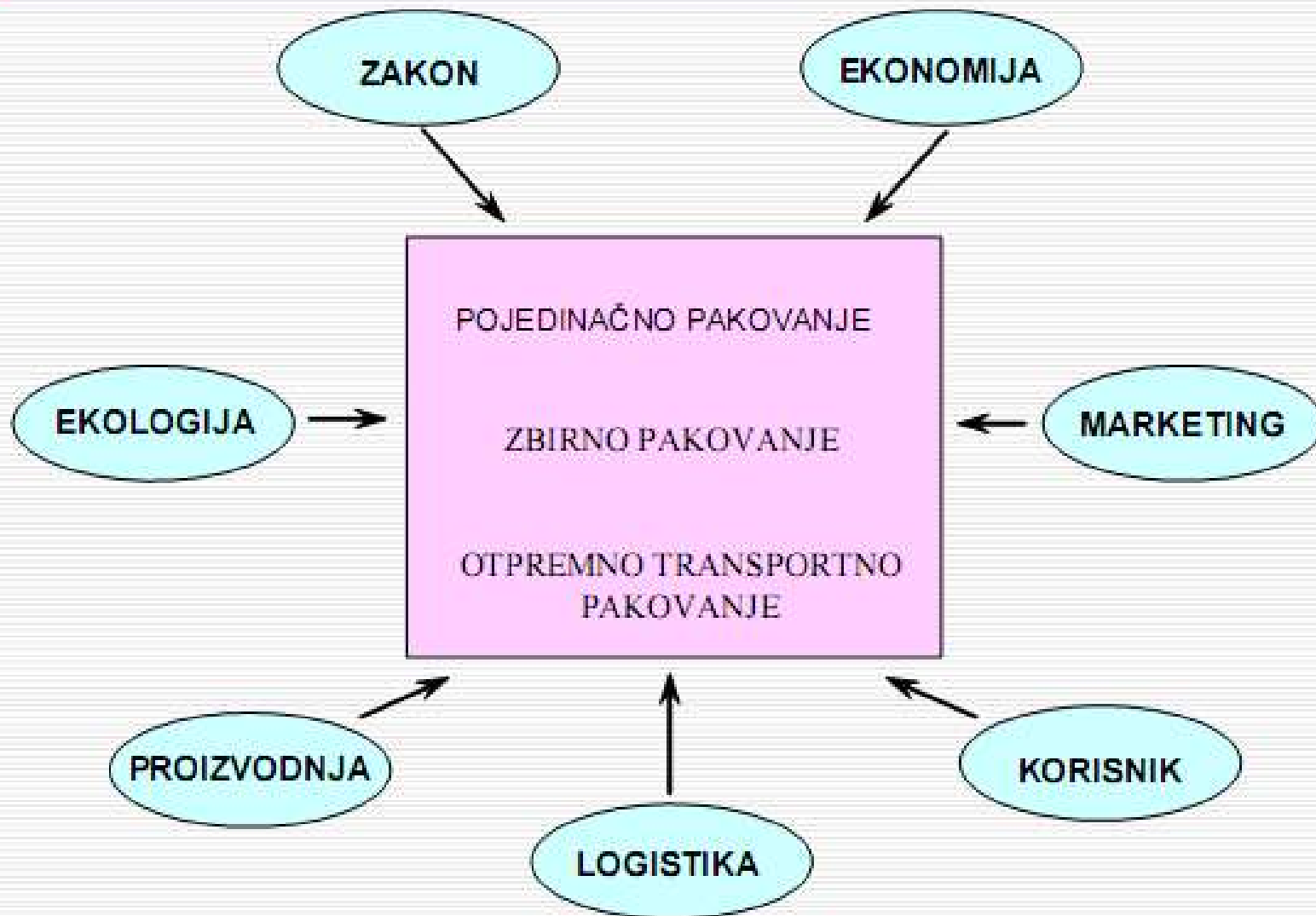
Funkcije pakovanja

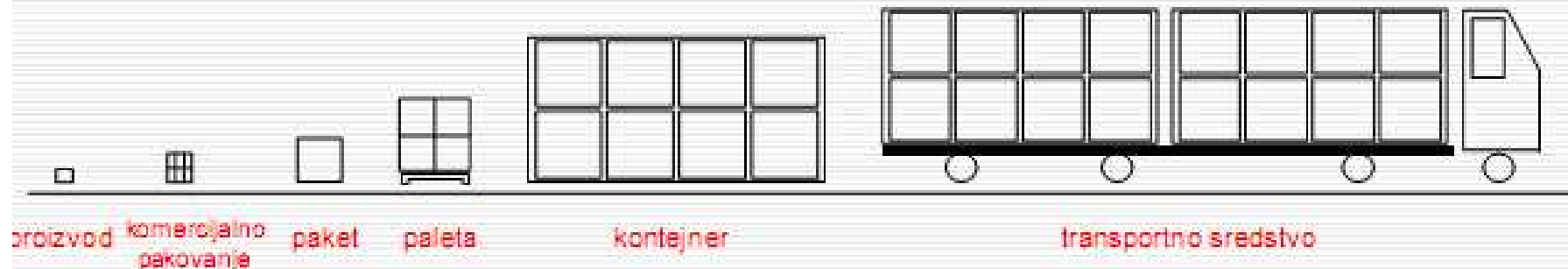
Zadaci pakovanja

- održavanje temperature,
- vazдушna izolacija,
- zaštita od korozije, prašine, hemijskih uticaja,
- zadržavanje količine i forme,
- otpornost na udare, pritisak, trenje,
- mogućnost zahvatanja viljuškarom, manipulisanje, ukрупnjavanje,
- pogodnost za automatizaciju,
- pogodnost za iskorišćenje površine i prostora,
- ekonomičnost,
- primenjivost,
- pogodnost za informaciono obeležavanje, brzu identifikaciju i reprezentativnost,
- pogodno za otvaranje i ponovno zatvaranje,
- ponovna primenjivost,
- ekološki ispravna,
- povoljna za reciklažu,
- higijenski ispravna.

Zadaci pakovanja

Logistička jedinica

Logistička jedinica mora da:

- omogući objedinjavanje i ukрупnjavanje robe u veće jedinice,
- ima standardnu formu i dimenzije,
- omogući i olakša primenu sredstava za manevrisanje,
- olakša slaganje,
- podrži neprekidnost u transportnom lancu od isporučioaca do primaoca

Logistička jedinica

1961 godine osnovan je Evropski paletni pool na kom je definisana EURO paleta koja ide u razmenu, a čije su dimenzije $800 \times 1200\text{mm}$. Paleta imaju i druge dimenzije: $1000 \times 1200\text{mm}$ (hemijska industrija) i $800 \times 1000\text{mm}$ (industrija pića).

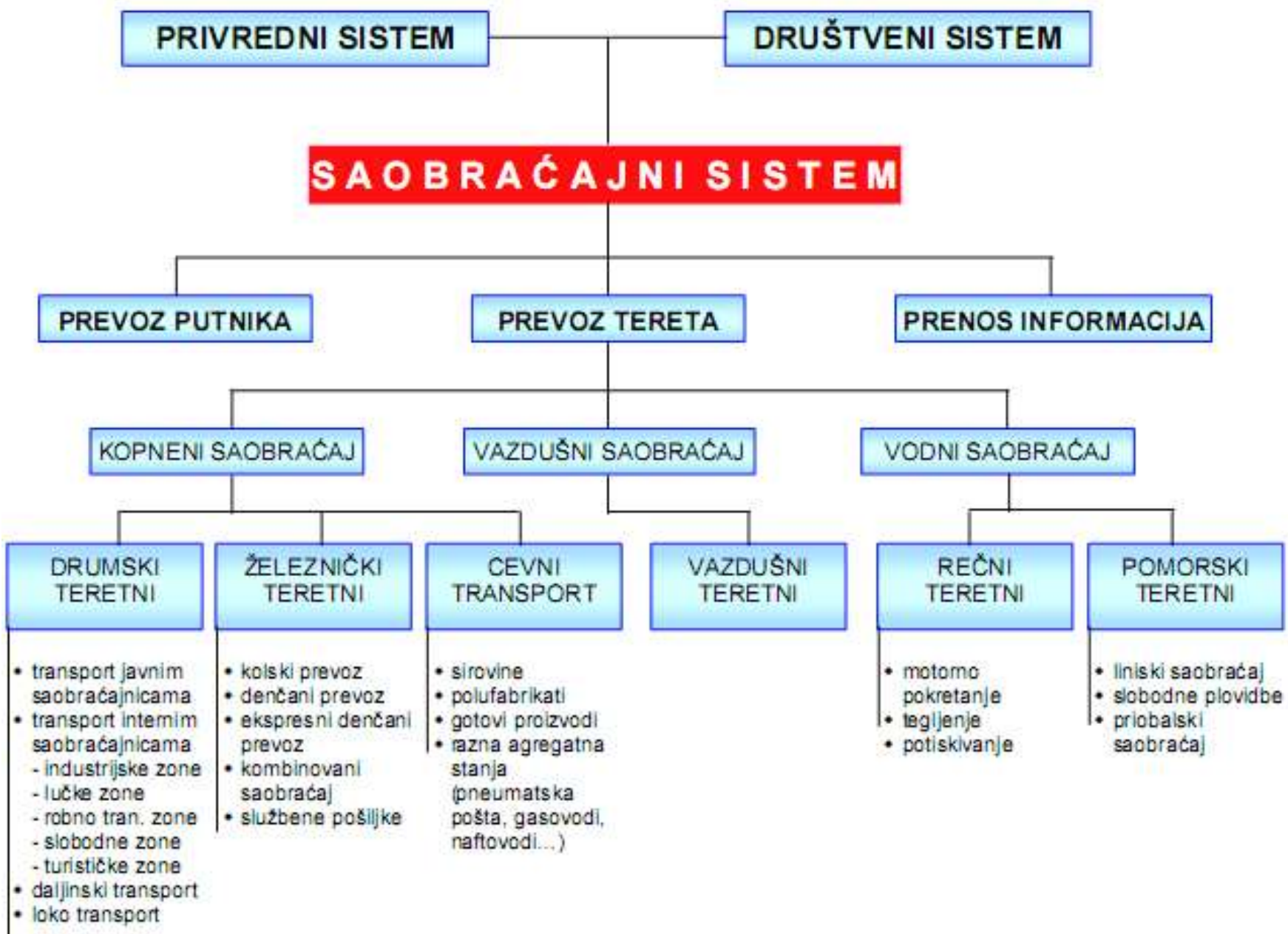
Visinu logističke jedinice treba standardizovati zbog optimalnog korišćenja prostora. Za industriju životnih namernica preporuke su da visina bude 105 cm ili 160 – 195 cm.

Podsystem transporta

Osnovne funkcije transporta

Sistem transporta ima osnovnu funkciju *savlađivanja prostornih razlika između mesta nastanka i mesta potrošnje ili upotrebe proizvoda.*

Proizvod stvoren na jednoj lokaciji imao bi veoma malu vrednost ukoliko ne bi bilo *moguće premestiti* ga na lokaciju gde postoje zahtevi korisnika.

PRIVREDNI SISTEM

DRUŠTVENI SISTEM

SAOBRAČAJNI SISTEM

PREVOZ PUTNIKA

PREVOZ TERETA

PRENOS INFORMACIJA

KOPNENI SAOBRAČAJ

VAZDUŠNI SAOBRAČAJ

VODNI SAOBRAČAJ

DRUMSKI TERETNI

ŽELEZNIČKI TERETNI

CEVNI TRANSPORT

VAZDUŠNI TERETNI

REČNI TERETNI

POMORSKI TERETNI

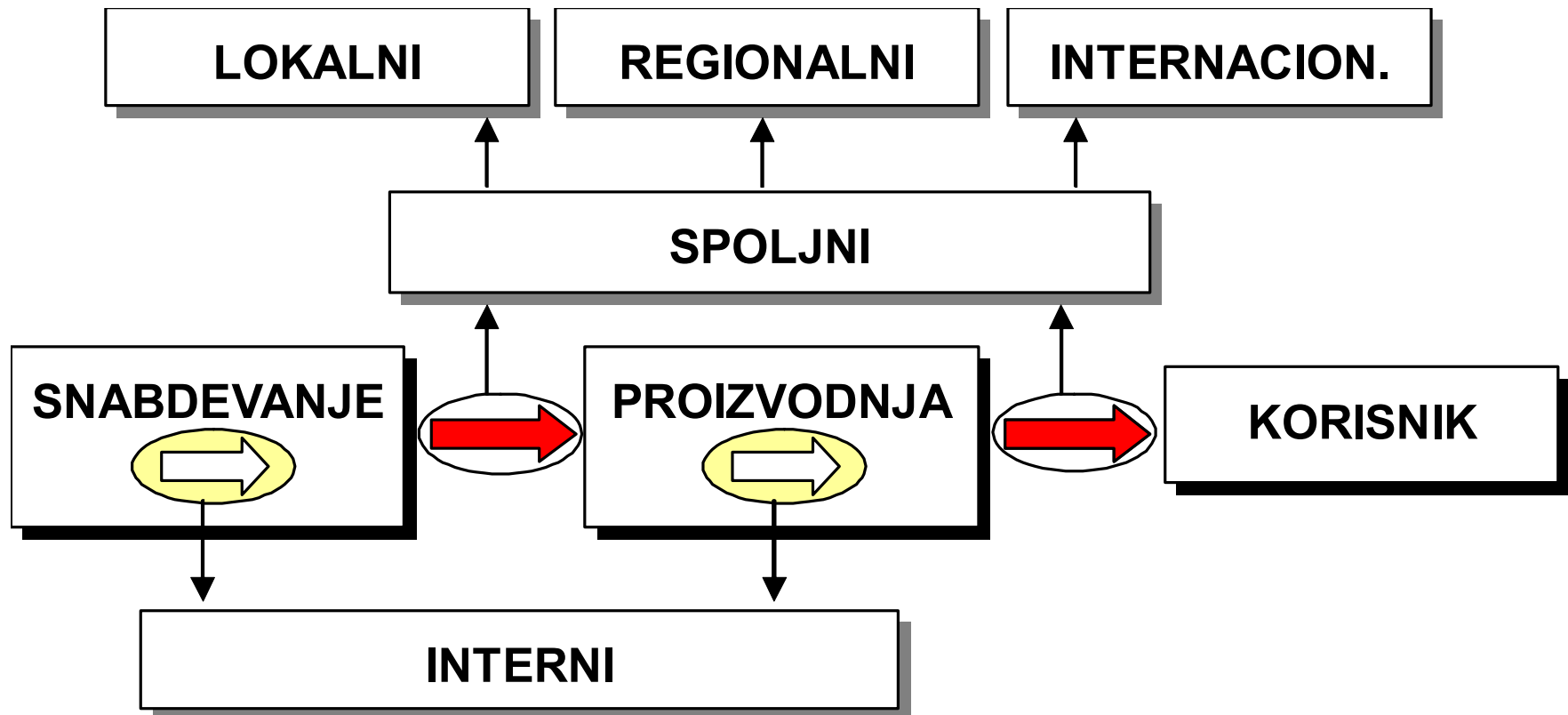
- transport javnim saobraćajnicama
- transport internim saobraćajnicama
 - industrijske zone
 - lučke zone
 - robno tran. zone
 - slobodne zone
 - turističke zone
- daljinski transport
- loko transport

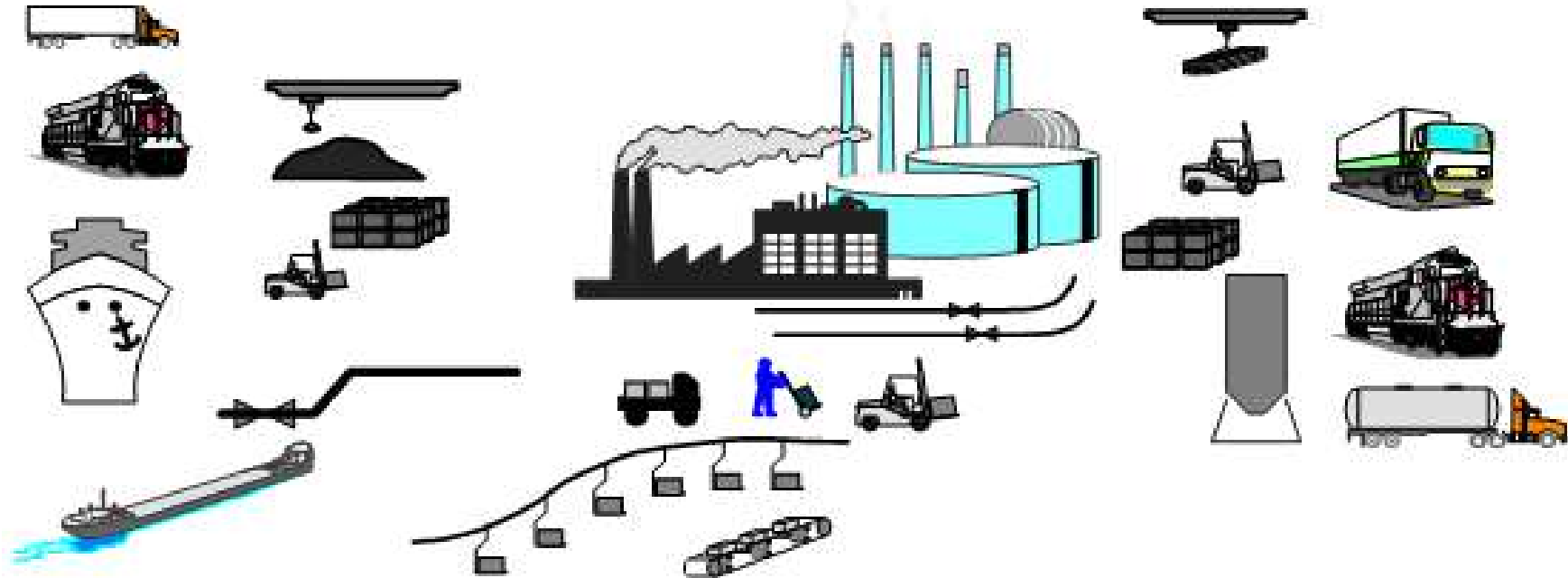
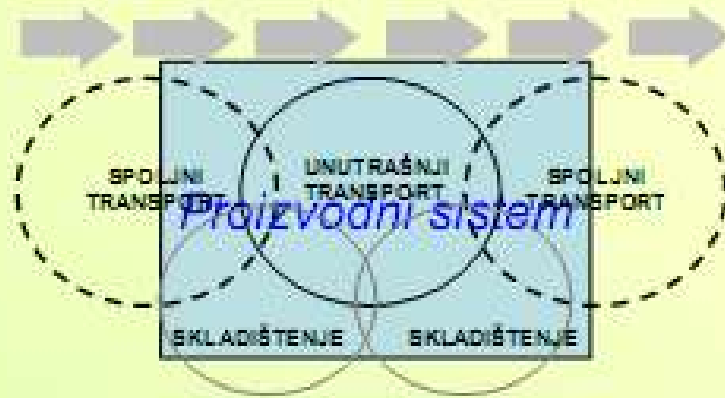
- kolski prevoz
- denčani prevoz
- ekspresni denčani prevoz
- kombinovani saobraćaj
- službene pošiljke

- sirovine
- polufabrikati
- gotovi proizvodi
- razna agregatna stanja
(pneumatska pošta, gasovodi, naftovodi...)

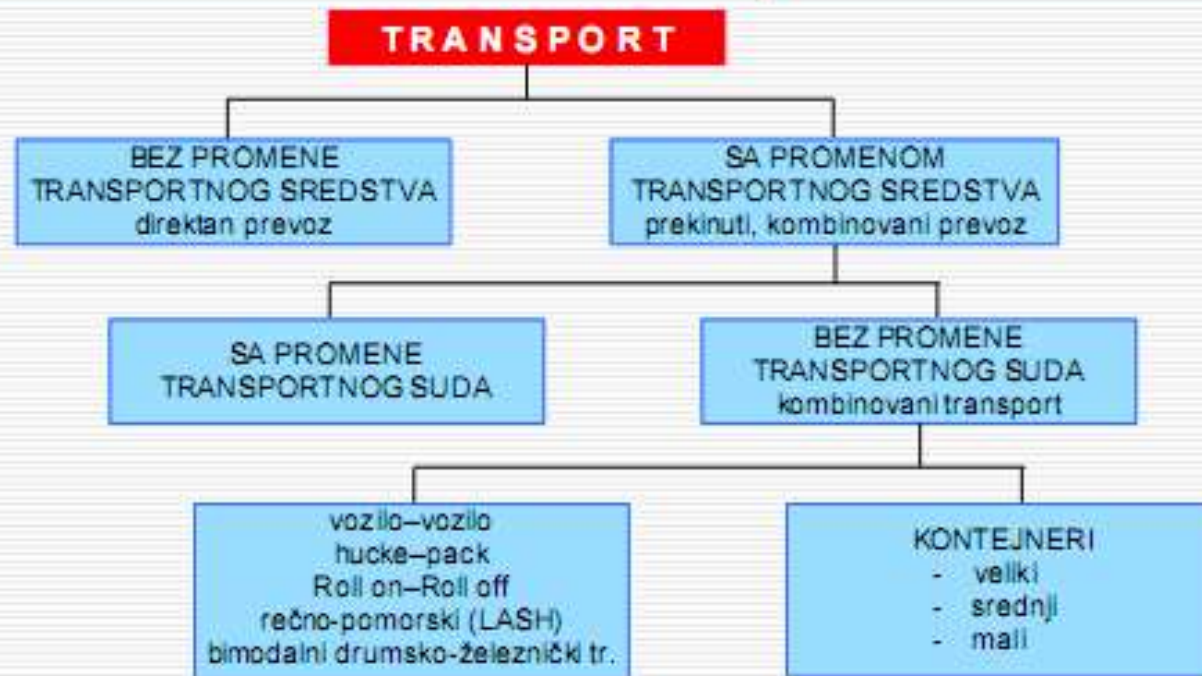
- motorno pokretanje
- tegljenje
- potiskivanje

- liniski saobraćaj
- slobodne plovidbe
- priobalski saobraćaj

Transportni lanac i kriterijumi za ocenu pogodnosti pojedinih vidova transporta

POJMOVI:

- intermodalni transport
- multimodalni transport
- bimodalni transport
- integralni transport
- kombinovani transport
- Hucke pack
- Piggy - back
- LASH sistem
- FIDER sistem
- BACAT sistem
- SAEBEE sistem
- RO-RO (Roll on - Roll off)
- LO-LO (Lift on - Lift off)
- SEMI RAIL
- ROAD RAIL
- KONT REIL
- RO-LA - pokretne autostrade
- Swim on-Swim off - plivajuće autostrade

Ocena pogodnosti pojedinih vidova transporta

KRITERIJUMI:

- VREME TRANSPORTA
- TAČNOST TRANSPORTA (poštovanje termina isporuke)
- TROŠKOVI TRANSPORTA
- POKRIVENOST PODRUČJA MREŽOM
- POUZDANOST TRANSPORTA
- PRAĆENJE POŠILJKE
- FLEKSIBILNOST TRANSPORTA

**OCENA
POGODNOSTI**

KOMBINOVANI TRANSPORT

DRUMSKI TRANSPORT

ŽELEZNIČKI TRANSPORT

VODNI TRANSPORT

VAZDUŠNI TRANSPORT

CEVNI TRANSPORT

LOGISTIČKI LANCI I LANCI SNABDEVANJA

Definicije

„Lanci snabdevanja su procesi koji obuhvataju fizičke, informativne, finansijske i tokove znanja čija je svrha da zadovolje zahteve krajnjih korisnika za proizvodima i uslugama od povezanih snabdevača“,

„Upravljanje lancem snabdevanja je grupa pristupa iskorišćenih za efikasno integrisanje snabdevača, proizvođača, distributera i maloprodaje tako da se proizvedena roba distribuira u pravoj količini, na pravo mesto i u pravo vreme sa ciljem minimiziranja ukupnim troškova uz istovremeno zadovoljenje zahtevanog nivoa usluge“.

- Ipak, može se zaključiti da (i) **lanac snabdevanja** obuhvata sve učesnike od početnog snabdevača, pa do krajnjeg korisnika, koji su povezani: tokom materijala, povratnim tokom materijala, informacionim tokovima (upravljačkim i kontrolnim) i finansijskim tokovima, a da se (ii) **upravljanje lanacem snabdevanja** odnosi na integraciju, koordinaciju i sinhronizaciju aktivnosti i procesa kod svih učesnika lanca na različitim nivoima – od strateških, preko taktičkih, pa do operativnih aktivnosti, pri čemu se stalno mora respektovati činjenica da svaki član lanca utiče na visinu ukupnih troškova i na vrednost proizvoda/usluge za krajnjeg korisnika [15].

- *Supply Chain Council (1997) koristi definiciju: “Lanac snabdevanja – izraz koji se sve više koristi u logistici – obuhvata svaku aktivnost u okviru proizvodnje i isporuke gotovih proizvoda, od nabavljačevog nabavljača do korisnikovog korisnika. Četiri osnovna procesa – planiranje, snabdevanje, proizvodnja i isporuka – široko definišu ove aktivnosti, koje obuhvataju upravljanje nabavkom i tražnjom, nabavku sirovina i delova, proizvodnju i montažu, skladištenje i praćenje zaliha, unos narudžbina i upravljanje realizacijom porudžbine, distribuciju duž svih kanala i isporuku korisniku.”*

- Razlike između upravljanja lancem snabdevana i tradicionalne kontrole materijala i proizvodnje prema *Houlihan (1988)*: "1) Lanac snabdevanja se posmatra kao jedinstven proces. Odgovornost za pojedine segmente lanca nije podeljena i dodeljena funkcionalnim područjima kao što su proizvodnja, naručivanje, distribucija i prodaja. 2) Upravljanje lancem snabdevanja zahteva i zavisi od strateških odluka. "Snabdevanje" je zajednički cilj svih funkcija u lancu i od strateškog je značaja zbog svog uticaja na ukupne troškove i udeo na tržištu. 3) Upravljanje lancem snabdevanja zahteva drugačiji odnos prema zalihama koje predstavljaju mehanizam balansa poslednjeg, a ne prvog odredišta. 4) Zahteva se novi pristup sistemu – integracija umesto sučeljavanja."

- *, cilj lanca snabdevanja je kreiranje što veće vrednosti za sve njegove učesnike i posebno za finalnog potrošača jer je on na kraju sistema kreiranja vrednosti i on svojom kupovinom nekog artikla potvrđuje kvalitet lanca snabdevanja tog proizvoda.*

LOGISTIČKE STRATEGIJE

- Just-in-Time (JIT)
- Outsourcing strategija
- MAKE OR BUY strategije
- Efikasan odgovor na potrebe potrošača (Efficient Consumer Response (ECR))
- Strategije u lancima snabdevanja

Just-in-Time (JIT) - u pravo vreme

- Ova koncepcija podrazumeva realizaciju svih aktivnosti tačno na vreme, odnosno teži se **minimizaciji vremenske komponente i ukupnih troškova**. JIT teži izbegavanju proizvodnje i isporuke proizvoda sve do momenta, kada se oni traže na tržištu.
- JIT je sveobuhvatan pristup rešavanja problema, čiji je cilj **povećanje kvaliteta i poboljšanje vremenske komponente** na području nabavke, proizvodnje i distribucije.
- Osnovni cilj je **eliminirati sve gubitke u logističkom lancu**, pri čemu se pod gubicima podrazumevaju aktivnosti koje ne stvaraju dodatnu vrednost proizvodu.

Outsourcing strategija

- Outsourcing se može definisati kao strateško korišćenje spoljnih kompanija za realizaciju funkcija koje je tradicionalno obavljalo interno osoblje koristeći interne resurse.
- To zapravo predstavlja ugovaranje sa firmama specijalizovanim za pružanje određenih usluga.
- Ideja je da matična kompanija sklopi dugoročnu saradnju sa drugim, spoljnim kompanijama u onim poslovima koji su izvan glavnih kompetencija matične kompanije, tj. onim poslovima koji ne spadaju u osnovne funkcije matične kompanije.

RAZVOJ LOGISTIČKOG PARTNERSTVA

- Razvija se sve čvršće **logističko partnerstvo** između špedicije i korisnika logističkih usluga
- Trend je da špeditorske kompanije kao specijalizovani nosioci logističkih usluga, **preuzimaju sve više logističkih aktivnosti od korisika (outsourcing partnerstvo)**

Make or Buy u logistici

Make or buy analiza na području logistike daje odgovore na pitanja:

- **koje skladišne kapacitet** je potrebo razvijati u spostvenim fabričkim kompleksima, a usluge skladištenja je opravdano kupovati na tržištu (skladišni sistemi, robni terminali i dr),
- **koji i kakav vozni park** za spostvene potrebe je opravdano razvijati, odnosno koje transportne zadatke je potrebno prepustiti profesionalnim transportnim kompanijama,
- koju i kakvu **mehanizaciju pretovara** je opravdano nabavljati, i dr.

Strategija centralizacije-decentralizacije

- Osnovna princip centralizovane strategije je donošenje odluka na centralnom mestu za čitav lanac snabdevanja.
- Primenljiv je za lance snabdevanja u užem smislu, odnosno za lanac jedne kompanije.
- Cilj centralizovanog sistema je minimiziranje ukupnih troškova i postizanje globalne optimizacije.

Decentralizovana strategija se bazira na činjenici da se odluke donose na više različitih mesta. Primenjuje se u slučajevima kada nije moguće donositi odluke na jednom mestu.

Efikasan odgovor na potrebe potrošača (Efficient Consumer Response (ECR))

Efikasan odgovor na potrebe potrošača (Efficient Consumer Response - ECR) nastao je kao rezultat zajedničkih interesa proizvođača, veletrgovaca i trgovaca na malo sa ciljem da se eliminišu nepotrebni troškovi u lancima snabdevanja.

ECR je takođe noviji koncept u logistici i menadžmentu koji promoviše kolaborativni menadžment u svim fazama lanca snabdevanja tj. proizvodnje i distribucije sa ciljem smanjenja ukupnih troškova odnosno povećanja profita i koristi za sve učesnike u lancu, *povećanje sposobnosti reakcije na promene tržišta tj želje kupca, optimizaciju asortomina, nabavke robe i vođenja zaliha.*

Strategija guranog i vučenog toka

Proizvodnja proizvoda na osnovu prognoziranih zahteva osnovna je karakteristika guranih tokova.

Proizvedeni proizvodi se moraju praktično "gurati" na tržište, jer ne postoji potražnja za svim proizvedenim proizvodima.

Ova strategija se najčešće primenjuje u slučajevima manje stohastičnosti zahteva, odnosno većih transportnih trošova

Logistički provajderi

Paralelno sa razvojem logistike i logističkih strategija, tekao je i evolutivni razvoj provajdera logističkih usluga (Slika). Od skladišta i voznih parkova za sopstvene potrebe (1PL – 1st Party Logistics), preko klasičnih javnih skladišta, transportnih, špediterskih i drugih kompanija (2PL – 2nd Party Logistics), došlo se do današnjih 3PL (Third Party Logistics) i 4PL (Fourth Party Logistics) provajdera. 3PL provajderi u okviru outsourcing strategije, su eksterna preduzeća (“treća strana”), koja od korisnika preuzimaju organizaciju, upravljanje i realizaciju kompletnih logističkih lanaca ili određenih procesa u lancu .

Korisnici, najčešće, 3PL provajderima poveravaju logističke zadatke: špedicije, transporta, skladištenja, pretovara, izbora transportnih sredstava, pakovanja, upravljanja zalihama, cross-dockinga, sabirno-distributivnih procesa, uzorkovanja robe, pribavljanja i popunjavanja potrebne dokumentacije, provere i plaćanja računa, konsaltinga i dr.